

Anna Gavalda

Visat núm. 17

(abril 2014)

per Maria Llopis Freixas

Anna Gavalda és una escriptora francesa nascuda l'any 1970 a Boulogne Billancourt, una zona residencial de la classe alta, als afores de París.

Es va llicenciar a la Facultat de Lletres de la Universitat de la Sorbona i, abans de dedicar-se de ple a l'escriptura, va fer tot d'oficis ben diversos: florista, assistent de veterinari, professora de francès, cronista d'un diari dominical... Aviat va començar a escriure a la revista *Elle* articles sobre llibres per a nens.

Apassionada des de sempre per la lectura i l'escriptura, la seva aventura literària comença l'any 1992 amb *La plus belle lettre d'amour*, que obté el premi France Inter.

El 1999 publica *Je voudrais que quelqu'un m'attende quelque part*, traduïda per Anna Casassas el 2001, amb el títol *M'agradaria que algú m'esperés en algun lloc*. Aquesta obra es va traduir a vint-i-set idiomes i va merèixer el Grand prix RTL-Lire. Al cap de tres anys, es publica *L'échappé belle*, que guanya el premi Tortignole. Aquesta novel·la la tradueix al català el 2010 Oriol Sánchez Vaqué amb el títol *A gust amb la vida*. El 2003 arriba el torn de *Je l'aimais*, que l'autora basa en el seu propi fracàs matrimonial. La seva traducció al català (*L'estimava*) és a càrrec de Maria Antònia Oliver Cabrer, i es publica l'any 2010. El 2005 apareix el primer best-seller d'Anna Gavalda, *Ensemble, c'est tout*, que arriba fins i tot al cinema de la mà del director Claude Berri. La seva traducció al català (*Junts i proud*) és a càrrec de Xevi Solé Muñoz i Xavier Garcia Muniesa. El 2008 es publica *La consolante*, que té també la seva versió catalana, amb el títol d'*El consol*, a càrrec d'un equip de traductors format per Carles Sans Climent, Xavier Garcia Muniesa i Ona Rius Piqué. I, finalment, el 2013 arriba *Billie*, traduïda per mi mateixa el 2014.

Em centraré en aquesta última obra, perquè és la que conec millor, evidentment. Una novel·la que segueix la línia de *Junts i proud*, en el sentit de retratar personatges marginats per la societat. Una noia, la Billie, filla de les barraques, abandonada per la seva mare quan era un nadó i rebutjada pel seu pare i la nova dona d'aquest, i un noi, en Frank, homosexual que només troba comprensió en la seva àvia i que se sent menyspreat per la resta de la seva família i la societat, són companys d'institut i els toca preparar plegats un treball sobre *On ne badine pas avec l'amour*, de l'autor clàssic francès Alfred de Musset. A partir d'aquí, es forja una relació molt sòlida d'amistat i amor, d'amor i amistat, que ajuda dos aneguts lletjos a enfrontar-se amb la vida, sempre junts, reinventant-se per tornar a veure bellesa en una vida que només els ha ofert foscor.

L'estil lingüístic d'Anna Gavalda en aquest llibre és indefinible, és una gran barreja d'anglicismes, renecs de tota mena, neologismes, argot de carrer i fins i tot llenguatge de les TIC. És un estil que sorprèn i fins i tot molesta..., fins que t'adones que és totalment pretès aquest sentiment d'incomoditat que l'autora vol crear en el lector. I finalment estimes aquest llenguatge barroer de la Billie, estimes la seva tendresa quan diu els pitjors renecs, adores la relació matussera entre els dos

protagonistes, com es diuen les veritats a la cara i com s'estimen de la manera més absoluta.

No negaré que vaig tenir molts problemes a l'hora de traduir expressions que em desconcertaven i que em feien sentir la més ignorant de les traductores. Em va tranquil·litzar el fet de poder contactar amb Isabel González Gallarza, que en feia al mateix temps la traducció a l'espanyol. Totes dues ens vam consolar mútuament i vam arribar a fer teories d'allò més esbojarrades respecte a la traducció de certes expressions. Finalment vam poder escriure'ns amb la mateixa autora, que ens va plànyer i ens va ajudar moltíssim a aclarir dubtes. Ens va confessar que hi havia termes que fins i tot s'havia inventat!

Tot plegat va ser una experiència molt enriquidora, un repte com a traductora d'aquells que no s'obliden. I el resultat va ser que aquella Billie que al principi em creava una certa irritació al final em va seduir del tot, me'n vaig enamorar i me la vaig fer meva, fins al punt que vaig notar una fiblada de tristesa el dia que vaig lliurar la meva versió definitiva de la traducció.

Traduir Anna Gavalda és, doncs, tot un repte. Traduir el que se'n diu una escriptora «mediàtica», atacada per força crítics literaris i estimada per una gran cort de lectors, sempre és arriscat, però alhora fascinant.

El que en puc dir, per la meva experiència, és que Anna Gavalda és una escriptora que valora molt la feina dels traductors, que sempre respon els dubtes i que agraeix moltíssim la nostra feina.

Una autora, en definitiva, que es mereix que la continuem traduint al català perquè pugui arribar a tots els lectors d'aquesta llengua.